

Vlaams
Parlement

vergadering **C104**
zittingsjaar 2014-2015

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Innovatie en Wetenschapsbeleid

van 29 januari 2015

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Yasmine Kherbache tot Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de aangepaste trajecten voor jonge werkzoekenden met een medisch, mentaal, psychisch of psychiatrisch probleem (MMPP) of 33 procent arbeidsongeschiktheid – 733 (2014-2015)	3
VRAAG OM UITLEG van Miranda Van Eetvelde aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de afschaffing van de inschakelingsuitkering – 818 (2014-2015)	6

VRAAG OM UITLEG van Yasmine Kherbache tot Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de aangepaste trajecten voor jonge werkzoekenden met een medisch, mentaal, psychisch of psychiatrisch probleem (MMPP) of 33 procent arbeidsongeschiktheid – 733 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Axel Ronse

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Mevrouw Yasmine Kherbache (sp-a): Minister, in het kader van de hervorming van de inschakelingsuitkering, is voor twee kwetsbare groepen, de zogenaamde MMPP's, de werkzoekenden met acute of chronische ernstige medische, mentale, psychische of psychiatrische problemen of de groep met een blijvende arbeidsongeschiktheid van ten minste 33 procent, het recht op inschakelingsuitkering verlengd met twee jaar, op voorwaarde dat ze positief meewerken aan een traject georganiseerd door de VDAB.

Nu, het aanbod van zo'n traject is essentieel om de verlenging van dat recht te triggeren, te openen. Er is gebleken dat de bemiddelingsdiensten niet tijdig, namelijk voor 1 januari 2015, al die werkzoekenden zo'n aanbod zouden kunnen doen. Daarom is er dan ook een verlenging toegekend op federaal niveau. Op federaal niveau heeft men toen gezegd: als je tegen 28 februari 2015 in zo'n specifiek traject zit, krijg je een verlenging van twee jaar.

Minister, hoeveel jonge werkzoekenden met een inschakelingsuitkering die op 1 januari 2015 hun recht op uitkering dreigden te verliezen en die beantwoorden aan het criterium van MMPP of blijvende arbeidsongeschiktheid van ten minste 33 procent, hebben in Vlaanderen een dergelijk traject aangeboden gekregen?

Zal de hele doelgroep gedekt zijn tegen 28 februari 2015? Met andere woorden, is er dan voor die hele groep een garantie dat ze die twee jaar verlenging krijgen?

Klopt het dat dat sommige werkzoekenden weliswaar voldoen aan het criterium van 33 procent arbeidsongeschiktheid, maar geen aangepast traject kregen van de VDAB omdat ze het etiket 'niet toeleidbaar' kregen? Over hoeveel jonge werkzoekenden gaat het dan? In principe zouden zij terugvallen op niets.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Mevrouw Emmily Talpe (Open Vld): Minister, ik heb drie bedenkingen bij deze problematiek. Volgens onze informatie heeft de VDAB zich sterk gemaakt om tegen eind december een screening te finaliseren zodat iedereen uit de MMPP-groep in een traject zou kunnen terechtkomen. Dat was niet evident, omdat de RVA pas eind augustus een voorlopige lijst en begin oktober een definitieve lijst ter beschikking heeft gesteld van de werkzoekenden die hun inschakelingsuitkering zouden verliezen.

De VDAB zou daarbij hebben verzekerd dat er geen probleem van capaciteit was. Uit de laatste cijfers vernemen we dat er 1300 werkzoekenden in aanmerking komen voor een verlenging van hun uitkering met twee jaar. Minister, kunt u die gang van zaken en dit cijfer bevestigen?

De VDAB stelt dat hij niet voor elke werkzoekende een gepast traject kan aanbieden, bijvoorbeeld voor werkzoekenden met een profiel dat niet toeleidbaar is en bij wie de gevolgen van de gezondheidsproblematiek zo ernstig zijn dat een

traject naar werk zowat onmogelijk is. Geeft de VDAB aan deze werkzoekenden een signaal dat ze het best zo snel mogelijk zoeken naar een alternatieve uitkering waarvoor ze wel in aanmerking komen? Worden ze dan ook doorverwezen naar het OCMW en hun vakbonden voor algemene ondersteuning?

Het is opmerkelijk dat heel wat mensen nog moeten worden gescreend op het ogenblik dat hun uitkering dreigt af te lopen. Waarom gebeurt dat zo laat? Uiteindelijk gaat het toch om mensen die toch al bijna drie jaar een uitkering ontvingen? Waarom zijn er zoveel mensen die de afgelopen twee jaar geen gebruik maakten van die VDAB-trajectbegeleiding?

De voorzitter: De heer Hofkens heeft het woord.

De heer Jan Hofkens (N-VA): Voorzitter, ik denk dat de vragen eerder van bijna statistische aard zijn. Ik zal straks dan wel de cijfers horen. Ik wil gewoon een kleine randbemerking maken: wat ons betreft is het uiteraard goed dat er twee jaar extra werd uitgetrokken voor die kwetsbare groep. Maar we moeten er toch van blijven uitgaan dat deze mensen toeleidbaar zijn. We mogen ze zeker niet te snel het etiket 'niet toeleidbaar' geven. Het zijn in se mensen die moeten en kunnen worden geactiveerd. Daarom zijn die twee extra jaren belangrijk, zodat we een tandje bij kunnen steken voor die mensen.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Het is inderdaad een statistisch gegeven. Ik zal dus heel veel cijfers geven. Ik wil beginnen met cijfers die u niet hebt gevraagd. De indruk bestaat – en die geeft u ook in uw vraagstelling – dat het hier alleen over jongeren gaat. Wellicht weet u dat van de mensen die een inschakelingsuitkering krijgen, slecht 37 procent jonger is dan 30 jaar. 38 procent is tussen 30 en 40 jaar oud, 21 procent is tussen 40 en 50 jaar oud en 5 procent is ouder dan 50 jaar. Laat ons niet de indruk geven dat een inschakelingspremie er alleen is voor jongeren. U ziet in de statistieken dat dat niet zo is.

Het is natuurlijk zo dat die jongeren zich inschrijven bij de VDAB om te zoeken naar een job en dat die jonge schoolverlaters, ongeacht hun leeftijd, eerst een beroepsinschakelingsperiode van 310 dagen moeten vervullen voordat ze aanspraak kunnen maken op die inschakelingspremie.

Zoal u heel goed weet, aangezien u daar dicht bij betrokken was, heeft de Federale Regering in januari 2012 de inschakelingsuitkeringen hervormd. Toen had je twee positieve evaluaties nodig om een inschakelingspremie te kunnen hebben gedurende drie jaar, eventueel verlengbaar voor bepaalde groepen.

Vanaf 1 januari 2015 kunnen de eersten hun inschakelingspremie verliezen. Op basis van de VDAB-gegevens van 31 december 2014 zouden daarbij 10.749 Vlaamse werkzoekenden worden gevat. Het is echter enkel de RVA die daarover een juist cijfer kan geven, want bij de VDAB beschikken we niet over de gegevens over het aantal uitkeringsgerechtigden. We weten alleen precies wie er beschikbaar moet zijn op de arbeidsmarkt.

Ik wil ook even duiden dat die jongeren, als ze 312 dagen zouden hebben gewerkt gedurende een periode van 21 maanden voorafgaand aan 1 januari 2015, een werkloosheidsuitkering zouden ontvangen en geen inschakelingsuitkering.

Op 28 maart heeft de Federale Regering de periode laten verlengen voor mensen die lijden aan ernstige medische, mentale, psychische of psychiatrische problemen en voor personen met een blijvende arbeidsongeschiktheid van 33 procent, op voorwaarde dat zij actief meewerken aan een begeleidingstraject.

We spreken over 859 van de 3047 kwetsbare werkzoekenden met een inschakelingsuitkering die gekend zijn bij de VDAB. Die 859 personen zijn jonger dan 30 jaar en vallen onder die maatregel.

Alle kwetsbare werkzoekenden voor wie een inhoudelijk zinvol traject met finaliteit werk kan worden aangeboden, zijn in traject bij de VDAB. Op 1 december 2014 ging het om 1288 aangepaste trajecten voor kwetsbare werkzoekenden.

Een aangepast traject naar werk wordt meestal uitgevoerd door organisaties die een gespecialiseerd aanbod hebben voor personen met een arbeidshandicap. De VDAB werkt op dat vlak samen met Welzijn en Volksgezondheid. De werkzoekenden hebben duidelijk nood aan een beleidsdomeinoverschrijdend begeleidingsaanbod.

Voor 1759 kwetsbare werkzoekenden, 58 procent van de 3047, waarvan 142 jonger dan 30 jaar, bleek een aangepast traject naar werk niet mogelijk wegens ziekte of wegens een situatie van niet-toeleidbaarheid naar de arbeidsmarkt.

De VDAB heeft al die werkzoekenden uitgenodigd voor een persoonlijk gesprek. Ze kregen informatie over de mogelijkheid van een beter passende uitkeringsstelsel en werden toegeleid naar een OCMW of naar de hulpverlening om hun gezondheids- en welzijnsproblematiek aan te pakken. Als de gezondheidsproblematiek verbeterd is, kunnen zij zich nog altijd opnieuw aanmelden om een traject naar werk op te starten.

Het advies 'niet-toeleidbaar' is altijd het gevolg van lange, intensieve en gespecialiseerde trajecten naar werk die telkens moesten worden stopgezet naar aanleiding van een MMPP-problematiek. Het gaat om werkzoekenden die niet beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt en dus geen recht hebben op een werkloosheidsuitkering.

Die niet-toeleidbare werkzoekenden hebben vooral ondersteuningsvragen die niet gerelateerd zijn aan werk en die enkel het OCMW of organisaties binnen de sector Welzijn of Volksgezondheid kunnen opvangen. In dat kader is een goede samenwerking tussen de VDAB en het OCMW of de ruime sector Welzijn/Volksgezondheid van cruciaal belang.

Dit onderstreept de noodzaak van de uitvoering van het W²-decreet, waar we de vorige legislatuur aan hebben gewerkt. Ik zal samen met de ministers van Sociale Economie en Welzijn conform het Vlaams regeerakkoord werk maken van die uitvoeringsbesluiten.

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Mevrouw Yasmine Kherbache (sp-a): Minister, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord. Ik heb begrepen dat het label van niet-toeleidbaren een eindpunt is na een intensief traject. We moeten erover waken dat die heel kwetsbare groep niet te lang in de werkloosheid geparkeerd wordt.

Minister, u zegt dat die mensen in een traject zitten. Maar het is wel mogelijk dat zij opnieuw toeleidbaar worden?

Minister Philippe Muyters: Een persoon met een MMPP-problematiek kan daar na verloop van tijd ook uit geraken en opnieuw toeleidbaar worden. In dat geval wordt opnieuw een traject naar werk opgestart.

Mevrouw Yasmine Kherbache (sp-a): Er zijn dus de mensen die in een specifiek traject zitten maar wel in de werkloosheid blijven, de MMPP's. En dan

zijn er de niet-toeleidbaren die ergens anders naartoe gaan, maar zij zijn niet voor altijd afgeschreven.

Die 58 procent is een belangrijk cijfer. Het grote aandeel van de groep die een inschakelingsuitkering verliest, is ouder dan 30 jaar. Dat is een groep die al onze aandacht verdient. Dat is een heel kwetsbare groep op de arbeidsmarkt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Miranda Van Eetvelde aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de afschaffing van de inschakelingsuitkering – 818 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Axel Ronse

De voorzitter: Mevrouw Van Eetvelde heeft het woord.

Mevrouw Miranda Van Eetvelde (N-VA): We hebben vanmorgen al heel wat gehoord over jongerenwerkloosheid en de inschakelingsuitkering.

In 2012 besliste de toenmalige Federale Regering-Di Rupo dat de inschakelingsuitkering voor schoolverlaters in de tijd zou worden beperkt. Die maatregel laat nu pas zijn effecten voelen.

Deze uitkering is er voor mensen die na hun schoolperiode niet of onvoldoende gewerkt hebben en daardoor geen recht hebben op een gewone werkloosheidsuitkering. Nu wordt deze uitkering beperkt tot een periode van drie jaar.

Met die maatregel probeert de Federale Regering deze mensen te motiveren om actiever op zoek te gaan naar werk, een opleiding te volgen of opnieuw te gaan studeren. Door de afschaffing verliezen ongeveer 23.000 mensen hun inschakelingsuitkering, zowel in Brussel en Wallonië als in Vlaanderen. Van de 23.000 personen die hun inschakelingsuitkering verliezen, zijn er ongeveer 6500 jonger dan 25 jaar. De rest zijn mensen ouder dan 25 jaar die al jaren of zelfs tientallen jaren niet of onvoldoende hebben gewerkt om recht te hebben op een normale werkloosheidsuitkering.

Minister, worden de personen die hun inschakelingsuitkering verliezen gecontacteerd door de VDAB voor een nieuw intakegesprek om ze toch nog toe te leiden naar de arbeidsmarkt of om ze te motiveren om een opleiding te volgen of opnieuw te gaan studeren, eventueel via de VDAB, Syntra of derden? Welke maatregelen zullen worden genomen om deze groep te helpen? Komen hiervoor extra inspanningen van de VDAB? Een aantal media voorspelden een enorme stijging van het aantal leefloners als gevolg van de uitvoering van die maatregel. Klopt dat?

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

De heer Imade Annouri (Groen): Aansluitend op deze vraag wil ik nog even stilstaan bij de grote groep van mensen die niet-toeleidbaar zijn. De heer Hofkens heeft er daarnet ook op gewezen dat we voorzichtig moeten zijn met het label dat we op die groep plakken. Ook die mensen verliezen hun inschakelingspremie. Het gaat over mensen die volgens de VDAB niet thuishoren binnen het systeem van de werkloosheidsuitkeringen.

Duidelijke cijfers hierover heb ik niet kunnen vinden. Uit een recente screening van de VDAB bij 1500 werkzoekenden met een inschakelingsuitkering bleek dat maar liefst 951 mensen werden gelabeld als 'niet-toeleidbaar'. Het is een goede zaak dat de VDAB die mensen screent, tenminste als men ze op basis van die

screening een aangepast toekomstperspectief kan geven en hen duidelijk kan oriënteren.

De discussie over wie bevoegd is voor welke doelgroep en of niet-toeleidbaren thuishoren in een werkloosheidssysteem of in de bijstand, woedt al langer. Hoeveel mensen zullen in 2015 hun uitkering verliezen? (*Opmerkingen van minister Philippe Muyters*)

Ik zal dan mijn andere vragen stellen. Zal de VDAB in de toekomst alle mensen die een wachtuitkering krijgen, screenen? Wordt er verdere oriëntatie gekoppeld aan de screening? Hebt u overleg gepleegd met het federale en lokale niveau over deze problematiek? Denkt u na over een aangepast statuut voor de groep niet-toeleidbare werkzoekenden? Hoe kan dat eruitzien?

De voorzitter: De heer Hofkens heeft het woord.

De heer Jan Hofkens (N-VA): Ik wil er geen ideologisch debat over voeren, maar iemand die echt niet-toeleidbaar is – en dat kan bijvoorbeeld door een medische situatie – moet een totaal ander bijstandsbegeleidingstraject krijgen. Dat is een totaal andere benadering. Als het echt niet kan dat mensen naar werk worden toegeleid, kun je hen ook niet manu militari dwingen. Dit is een andere problematiek dan activering. Tot de conclusie komen dat iemand echt niet activeerbaar is, moet een uitzonderingssituatie zijn. Ik ben ervan overtuigd dat veel mensen, met welzijnsomkadering, toch nog uit een situatie kunnen worden gehaald en geactiveerd kunnen worden.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Voorzitter, ik zal daarvoor niet in een apart statuut voorzien. Het is mijn job om mensen te proberen te activeren, maar er moet een goede kans zijn om die mensen naar een job te begeleiden. Het is pas na een intensief begeleidingstraject waar problemen zich telkens opnieuw voordoen, dat het label 'niet-toeleidbaar' wordt gebruikt. Er zijn dan andere mogelijkheden, zoals het OCMW.

De VDAB heeft alle werkzoekenden die hun inschakelingsuitkering dreigen te verliezen en de voorbije twee jaren geen dienstverlening hebben gekregen, uitgenodigd voor een passend aanbod. Werkzoekenden die al in een traject zaten, werden in de regionale VDAB uitgenodigd of kwamen er spontaan aankloppen. Op basis hiervan werd een groep van 'kwetsbare werkzoekenden met een inschakelingsuitkering' in kaart gebracht. De VDAB heeft zijn job gedaan.

Daar net ben ik al vrij uitvoerig op deze zaak ingegaan. Ik heb toen gezegd dat we dat vooral doen met partners. Het is een tender die probeert de passende maatregelen te nemen.

De inhoud van de acties wordt bepaald in functie van de competenties en behoeften van de persoon. Bij de VDAB en SYNTRA zijn er op het vlak van herscholingen mogelijkheden. Dat kan binnen de huidige capaciteit. Als het nuttig is volgens de inschatting van competenties en talenten die nodig zijn voor een job, kunnen die trajecten ook worden meegenomen. Ook opleidingen binnen de VDAB zijn daar mogelijk, of studies. Het hangt er allemaal van af. Waar het nuttig is, wordt het hervatten van studies gestimuleerd.

Het is moeilijk om in te schatten wat de impact op de OCMW's zal zijn. Het valt alleszins niet uit te sluiten dat personen die hun inschakelingsuitkering verliezen, zullen aankloppen bij het OCMW. Om hoeveel mensen dat zou kunnen gaan, kunnen we niet inschatten.

De voorzitter: Mevrouw Van Eetvelde heeft het woord.

Mevrouw Miranda Van Eetvelde (N-VA): Minister, ik dank u voor uw duidelijk antwoord. Het is belangrijk om die jongeren te triggeren opdat ze op zoek zouden blijven gaan naar werk. We zijn er met zijn allen van overtuigd dat we er alles aan moeten doen om ze zo snel mogelijk naar de arbeidsmarkt toe te leiden. Dat is de beste garantie op een beter leven en een betere toekomst. Wat het OCMW betreft: dat zal de toekomst uitwijzen. Ik zal dat blijven opvolgen.

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Mevrouw Yasmine Kherbache (sp-a): Uiteraard moet er alles aan worden gedaan om de jongeren te activeren. Als echter 60 procent van de groep werkzoekenden die de inschakelingspremie kwijtspeelt, ouder dan 30 jaar is, moeten we er alles aan doen om die groep niet te laten vallen. Het gaat niet over een nieuwe doelgroep, maar telkens over dezelfde groep, namelijk die tussen 30 en 50 jaar.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mevrouw Kherbache, ik bewonder uw vasthoudendheid.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.